

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

21 février 2011

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 92
de la loi du 25 juin 1992
sur le contrat d'assurance terrestre**

(déposée par M. Thierry Giet et consorts)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

21 februari 2011

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 92
van de wet van 25 juni 1992
op de landverzekeringsovereenkomst**

(ingediend door de heer Thierry Giet c.s.)

RÉSUMÉ

La proposition de loi vise à protéger les assurés en protection juridique contre les refus abusifs de certaines compagnies d'assurances de fournir l'aide d'un avocat, se basant sur la clause selon laquelle il faut d'abord chercher une solution amiable avant de recourir à de tels services.

La proposition de loi prescrit que si, après 6 mois, aucune solution amiable ne peut être trouvée, il est alors établi qu'aucune solution amiable ne peut être obtenue et l'assuré se trouve donc protégé.

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de verzekerden die over een rechtsbijstandsdekking beschikken, te beschermen ingeval een verzekeringsmaatschappij de verzekerde zou weigeren zich door een advocaat te laten bijstaan, omdat in de verzekeringsovereenkomst wordt bepaald dat eerst een minnelijke schikking moet worden nagestreefd vooraleer op de diensten van een advocaat een beroep kan worden gedaan.

Het wetsvoorstel bepaalt dat als na zes maanden geen minnelijke oplossing kan worden gevonden, een minnelijke schikking helemaal niet mogelijk is en dat de verzekerde de bijstand van een advocaat moet kunnen genieten.

**EN REMPLACEMENT DU DOCUMENT DISTRIBUÉ
PRÉCÉDEMMENT**

**TER VERVANGING VAN HET VROEGER RONDGEDEELDE
STUK**

1565

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie	
PS	:	Parti Socialiste	
MR	:	Mouvement Réformateur	
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams	
sp.a	:	socialistische partij anders	
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen	
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten	
VB	:	Vlaams Belang	
cdH	:	centre démocrate Humaniste	
LDD	:	Lijst Dedecker	
INDEP-ONAFH	:	Indépendant - Onafhankelijk	
Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)
Publications officielles éditées par la Chambre des représentants		Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	
Commandes:		Bestellingen:	
Place de la Nation 2		Natieplein 2	
1008 Bruxelles		1008 Brussel	
Tél. : 02/ 549 81 60		Tel. : 02/ 549 81 60	
Fax : 02/549 82 74		Fax : 02/549 82 74	
www.lachambre.be		www.dekamer.be	
e-mail : publications@lachambre.be		e-mail : publicaties@dekamer.be	

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 27 février 2007 a été publié au *Moniteur belge* l'arrêté royal du 15 janvier 2007 déterminant les conditions auxquelles doit répondre un contrat d'assurance protection juridique pour être exempté de la taxe annuelle sur les opérations d'assurance prévue par l'article 173 du Code des droits et taxes divers.

Les auteurs du texte, sous couvert de cette dénomination peu éclairante, ont cherché à améliorer l'accès à la Justice pour nos concitoyens en créant une extension de l'assurance protection juridique à de multiples domaines dans lesquels sont susceptibles d'intervenir des litiges et qui, jusqu'à ce moment là, n'étaient généralement pas couverts par le monde des assurances, tels notamment le droit du bail à résidence principale, le droit administratif, le droit fiscal, le droit des succession ou encore, mais de manière limitée, les litiges d'ordre contractuels, pénaux et le divorce; le tout pour une prime ne pouvant excéder 144 euros l'année. Il est clairement précisé dans le rapport au Roi de ce texte légal qu'il n'établit pas un contrat type d'assurance protection juridique fixant les conditions minimales auxquelles devraient répondre tout contrat d'assurance protection juridique, et que, donc, les questions relatives à la définition du sinistre, à l'étendue de la garantie dans le temps, au libre choix de l'avocat, au droit pour l'assureur de gérer le dossier dans sa phase précontentieuse, ... n'y sont pas traitées.

Il convient bien entendu de saluer cette nouvelle avancée vers une égalité de l'ensemble du corps social dans le cadre des moyens dont tout un chacun doit pouvoir disposer, quel que soit son degré de fortune, pour faire valoir ses droits ou se défendre dans le cadre d'un litige.

Cependant, force est de constater que nombre d'obstacles subsistent encore sur le chemin qui mène à l'objectif poursuivi.

L'un d'eux, qui n'est pas des moindres, est à rechercher dans les conflits qui opposent, de plus en plus fréquemment, le monde des avocats à celui des assurances, en ce qui concerne le moment où l'accord est donné par la compagnie d'assurances au recours à l'avocat, dont a fait choix une personne bénéficiant d'une assurance dite protection juridique.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het koninklijk besluit van 15 januari 2007 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan een verzekeringsovereenkomst rechtsbijstand moet voldoen om te worden vrijgesteld van de jaarlijkse taks op de verzekeringsverrichtingen bedoeld in artikel 173 van het Wetboek diverse rechten en taksen, werd op 27 februari 2007 bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

Via die nogal omzwachtelde formulering wilden de stellers van voornoemd koninklijk besluit onze medeburgers een betere toegang tot het recht en de rechtsbedeling bieden. Concreet hebben zij de rechtsbijstandsverzekering uitgebreid tot tal van aangelegenheden waarover een geschil zou kunnen ontstaan en die toe dusver veelal nog niet waren gedekt door verzekeringen: het huurrecht met betrekking tot de hoofdverblijfplaats, het administratief recht, het fiscaal recht, het erfrecht of nog, maar dan in beperktere mate, de geschillen met betrekking tot overeenkomsten, de strafrechtelijke geschillen en de geschillen die onder het echtscheidingsrecht ressorteren. De desbetreffende premie mag niet hoger liggen dan 144 euro per jaar. In het "Verslag aan de Koning" wordt duidelijk gepreciseerd dat het koninklijk besluit niet voorziet in "een modelverzekeringsovereenkomst rechtsbijstand waarin de minimumgarantievoorwaarden worden vastgesteld waaraan enige verzekeringsovereenkomst rechtsbijstand zou moeten voldoen". Bijgevolg wordt niet nader ingegaan op aspecten als "de definitie van het schadegeval, de duur van de waarborg in de tijd, de vrije keuze van de advocaat, het recht van de verzekeraar om het dossier in de precontentieuze fase ervan te beheren, enz."

Uiteraard kunnen we niet anders dan tevreden zijn over die nieuwe stap naar gelijkheid tussen alle burgers zodat die, ongeacht hun vermogen, hun rechten kunnen doen gelden of zich kunnen verdedigen bij een geschil.

Niettemin staat buiten kijf dat voor het bereiken van die einddoelstelling nog heel wat obstakels uit de weg moeten worden geruimd.

Eén alvast heel belangrijk pijnpunt zijn de almaar vaker opduikende conflicten tussen de advocaten en de verzekeringsmaatschappijen over het tijdstip waarop laatstgenoemde aan de door de begunstigde van de rechtsbijstandsverzekering gekozen advocaat de toestemming geven in het geschil op te treden.

Il ne faut pas se leurrer, pour les compagnies d'assurances, il existe des impératifs d'ordre économique qui font que plus on évite le recours à l'avocat plus on réduit les coûts.

Dans nombre de cas, et fréquemment dans des dossiers dits de préjudice corporel, la compagnie refuse la prise en charge des honoraires de l'avocat en invoquant la clause du contrat selon laquelle elle est en droit de tenter de régler amiablement le litige dans sa phase précontentieuse, et donc de tenter de dégager un accord avec la compagnie de l'auteur responsable du sinistre.

Cette situation génère alors fréquemment un litige dans le litige principal et les semaines et les mois défilent pour l'assuré qui ne comprend pas pourquoi, alors qu'il paie ses primes, il n'est pas en droit d'obtenir ce qui, selon lui, est la base même de ce type de contrat, soit le recours à un avocat.

Or, dans ces cas précis, comme dans bien d'autres, l'avocat demeure le conseil de confiance et de proximité à même d'exposer de vive voix à l'assuré:

- la manière dont il doit constituer le dossier destiné à contenir les pièces probantes pour obtenir indemnisation de ses débours;
- les possibilités qui lui sont offertes en vue d'accélérer la résolution du litige;
- comment solliciter une indemnisation pour des postes spécifiques;
- comment faire lors des procédures d'urgence (tels les référés provisionnels);
- les démarches concrètes auprès du parquet du procureur du Roi;
- les mécanismes des expertises médicales;
- comment solliciter des devoirs complémentaires auprès des autorités judiciaires, ...

Certains auteurs et professionnels de la matière plaident pour une intervention rapide de l'avocat mais ceci n'est manifestement pas de l'intérêt des compagnies d'assurances protection juridique qui préfèrent s'en tenir, la plupart du temps, à des échanges de correspondance avec l'assuré et tentent de régler les litiges au moindre coût en appliquant, notamment, invariablement entre elles, dans les dossiers dits de préjudice corporel, des tableaux d'indemnisation qui ne tiennent pas toujours compte des spécificités des cas rencontrés.

Men mag er niet blind voor zijn dat de verzekeringsmaatschappijen er economisch baat bij hebben de interventie van een advocaat zoveel mogelijk te voorkomen, want dat spaart kosten uit.

In tal van gevallen, meer bepaald bij zogeheten letselschade, weigeren verzekeringsmaatschappijen de honorariakosten van de advocaat te betalen, daarbij gebruik makend van een clausule in de overeenkomst op grond waarvan zij het recht hebben tijdens de precontentieuze fase te proberen het geschil in der minne te regelen, met andere woorden te trachten tot een akkoord te komen met de verzekeringsmaatschappij van de veroorzaker van de schade.

Die gang van zaken leidt vaak tot een geschil in het hoofdgeding, waarbij de verzekerde, die weken en maanden niets ziet gebeuren, maar niet begrijpt waarom hij, in weerwil van de premies die hij heeft betaald, geen recht heeft op wat in zijn ogen de hoeksteen is van dat type contracten: bijstand van een advocaat.

In die welbepaalde gevallen, maar ook in heel wat andere, blijft de advocaat dé aanspreekbare vertrouwenspersoon die bij machte is de verzekerde duidelijk in te lichten over:

- de wijze waarop hij het dossier met de bewijsstukken moet samenstellen, om de vergoeding van zijn kosten te verkrijgen;
- de mogelijkheden die hij krijgt om de oplossing van het conflict te bespoedigen;
- de manier waarop hij een vergoeding voor specifieke schadeposten kan vragen;
- de urgentieprocedures, zoals de procedures in kortgeding met een uitspraak bij voorraad;
- de concrete stappen die moeten worden gedaan bij de procureur des Konings;
- praktische zaken in verband met medische expertises;
- de manier waarop de gerechtelijke instanties kan worden gevraagd bijkomende onderzoeksdaden te stellen enzovoort.

Sommige rechtsdeskundigen en vakspecialisten pleiten voor een snelle interventie van de advocaat, maar dat is uiteraard niet in het belang van de rechtsbijstandverzekeraars. Die houden het doorgaans liever op briefwisseling met de verzekerde en trachten de geschillen zo goedkoop mogelijk af te handelen. Met name bij letselschade hanteren alle maatschappijen ten opzichte van elkaar doorgaans vergoedingstabellen die niet altijd rekening houden met de specifieke aspecten van elk dossier.

Il faut noter à ce sujet que des accords ont été pris entre les ordres professionnels des avocats et *Assuralia*, relativement à cette problématique de la saisine directe de l'avocat, par la mise sur pied d'une commission mixte de protection juridique chargée d'intervenir dans ce type de conflit. Or, force est de constater qu'il semble que peu de personnes, même parmi les professionnels du secteur, soient informées de ces protocoles d'accord qui ne lient, en principe, que les compagnies affiliées à *Assuralia*. Le rôle de conseil de l'avocat et son intervention restent donc primordiaux dans nombre de litiges.

Pour cette raison, il convient de légiférer, non pour supprimer le pouvoir de gestion des compagnies d'assurance dans les phases précontentieuses d'un litige mais pour en limiter la portée afin d'éviter toute politique d'ordre économique dans le chef des compagnies et de garantir efficacement les droits des assurés de pouvoir avoir recours au professionnel de terrain qu'est l'avocat dans des délais déterminés, lorsque la phase précontentieuse s'éternise.

Il est évident que, en ces temps de crise, une telle proposition de modification législative prend tout son sens.

Thierry GIET (PS)
 Sabien LAHAYE-BATTHEU (Open Vld)
 Christian BROTCORNE (cdH)
 Carina VAN CAUTER (Open Vld)
 Juliette BOULET (Ecolo-Groen!)
 Karine LALIEUX (PS)
 Renaat LANDUYT (sp.a)
 Olivier HENRY (PS)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen!)

Overigens hebben de beroepsordes van advocaten en Assuralia akkoorden gesloten aangaande de hier behandelde vraag of de verzekerde zich rechtstreeks tot een advocaat mag wenden. Daartoe werd een gemengde commissie Rechtsbijstand opgericht, die tot taak krijgt in dergelijke geschillen op te treden. In de praktijk echter blijkt dat zelfs binnen de beroepssector slechts weinigen zijn ingelicht over het bestaan van die protocolakkoorden, die in principe alleen maar de bij Assuralia aangesloten verzekeringsmaatschappijen binden. De adviserende rol van de advocaat en de daden die hij in die hoedanigheid stelt, zijn dus bij veel geschillen nog altijd heel belangrijk.

Daarom is een wetgevend optreden aangewezen, niet om de verzekeringsmaatschappijen tijdens de precontentieuze fases van een geschil alle armslag te ontnemen bij het beheer van de dossiers, maar om die armslag in te perken. Aldus wordt voorkomen dat die maatschappijen de zaak economisch benaderen, en wordt tegelijk doeltreffend het recht van de verzekerden gewaarborgd om, ingeval de precontentieuze fase uitloopt, binnen een welbepaalde termijn een beroep te kunnen doen op de bijstand van een professional die goed vertrouwd is met dergelijke aangelegenheden, te weten een advocaat.

Uiteraard is een dergelijke wetswijziging des te zinvoller in deze tijden van crisis.

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 92 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre est remplacé comme suit:

“Art. 92 Libre choix des conseils

Tout contrat d'assurance de la protection juridique stipule explicitement, au moins, que:

1. lorsqu'il faut recourir à une procédure judiciaire ou administrative ou qu'une procédure judiciaire ou administrative est en cours ou lorsqu'une solution transactionnelle n'a pu aboutir dans les 6 mois de la survenance du sinistre ou de la naissance du litige, l'assuré a la liberté de choisir pour défendre, représenter ou servir ses intérêts, un avocat ou toute autre personne ayant les qualifications requises par la loi applicable à la procédure;

2. chaque fois que surgit un conflit d'intérêts avec son assureur, l'assuré a la liberté de choisir, pour la défense de ses intérêts, un avocat ou, s'il le préfère, toute autre personne ayant les qualifications requises par la loi applicable à la procédure.”

22 novembre 2010

Thierry GIET (PS)
 Sabien LAHAYE-BATTHEU (Open Vld)
 Christian BROTCORNE (cdH)
 Carina VAN CAUTER (Open Vld)
 Juliette BOULET (Ecolo-Groen!)
 Karine LALIEUX (PS)
 Renaat LANDUYT (sp.a)
 Olivier HENRY (PS)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen!)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 92 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 92 Vrije keuze van raadslieden

In elke verzekeringsovereenkomst inzake rechtsbijstand moet uitdrukkelijk ten minste worden bepaald dat:

1. wanneer moet worden overgegaan tot een gerechtelijke of administratieve procedure, dan wel wanneer een gerechtelijke of administratieve procedure loopt of wanneer door dading geen oplossing kon worden gevonden binnen zes maanden na het ontstaan van de schade of het geschil, de verzekerde vrij is in de keuze van een advocaat of van iedere andere persoon die krachtens de op de procedure toepasselijke wet de vereiste kwalificaties heeft om zijn belangen te verdedigen, te vertegenwoordigen of te behartigen;

2. telkens als er zich een belangenconflict met zijn verzekeraar voordoet, de verzekerde vrij is in de keuze van een advocaat of zo hij er de voorkeur aan geeft, iedere andere persoon die krachtens de op de procedure toepasselijke wet de vereiste kwalificaties heeft om zijn belangen te verdedigen.”

22 november 2010